

A Fővárosi Ítéltábla a Némethi Csanád Ügyvédi Iroda (**cím.**; ügyintéző: dr. Némethi Csanád ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe.) felperesnek - a Némethy Ügyvédi Iroda (**cím.**; ügyintéző: dr. Béres B. István ügyvéd) által képviselt **alperes neve** (alperes címe.) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és jogkövetkezménye iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. december 13-án meghozott 25.G.41.798/2019/7-I. számú közbenső ítélete ellen az alperes 8. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét akként hagyja helyben, hogy a 2006. június 2-án kelt **20.....ZZ** számú kölcsönszerződés érvénytelenségét állapítja meg.

Az ítéltábla kötelezi az alperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg a felperesnek 20.000 (húszezer) forint ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított, a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényállás szerint a felperes és az alperes jogelődje, az ... Zrt. 2006. június 2-án **20.....ZZ** azonosító számú hitel- és opciós szerződés magányszemélyek és egyéni vállalkozók részére megnevezésű kölcsönszerződést (a továbbiakban: kölcsönszerződés) kötöttek gépjármű vásárlása céljából.
- [2] A kölcsönszerződés 7. pontjában rögzítettek szerint „A törlesztő részletek, a hitel ügyleti kamatlába és az induló Teljes Hiteldíj Mutató (THM) a Hitelező Általános Szerződési Feltételeiben meghatározott módon változhat, amit az Adós (Társadós) a jelen okirat aláírásával, az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatásként tudomásul vett”.
A kölcsönszerződés 1. pontja feletti szövegrész szerint a „Hitel devizaneme: svájci frank (CHF)”.
- [3] A felperes a per során pontosított keresetében annak megállapítását kérte a bíróságtól, hogy a kölcsönszerződés 7. pontjában „A törlesztőrészletek, a hitel ügyleti kamatlába és az induló Teljes Hiteldíj Mutató (THM) a Hitelező Általános Szerződési Feltételeiben meghatározott módon változhat, amit az Adós (Társadós) a jelen okirat aláírásával az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatásként tudomásul vett” és az 1. pont feletti szövegrész „Hitel devizaneme: svájci frank (CHF)” kikötések az elégtelen kockázatfeltárás miatt az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: r.Ptk.) 209. § (1) és (4) bekezdése alapján tisztességtelenek és ezért a kölcsönszerződés érvénytelen. A kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását akként kérte, hogy az árfolyamkockázatot maximum

20%-ban köteles viselni, így az alperesi elszámolás figyelembevételével MNB árfolyamon számolva 2014. október 27-én az alperes fizetési kötelezettsége felé 22.398 forint, melynek megfizetésére kérte az alperest kötelezni.

- [4] Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Érdeemi védekezésében előadta, hogy a kölcsönszerződés 7. pontja rögzíti, hogy az adós megértette és tudomásul vette az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást, ezzel az alperes okirattal bizonyítottan igazolja, hogy az árfolyamkockázatra felhívta az adós figyelmét. Hivatkozott továbbá arra, hogy a kölcsönszerződés 7. pontjában a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdésének megfelelő mértékű, kielégítő mélységű és egy átlagos tájékozottságú körütekintően eljáró fogyasztó számára elégséges tájékoztatást nyújtott az árfolyamkockázat tényére és mibenlétére nézve.
- [5] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletében megállapította, hogy a 2006. június 2-án kelt **20.....ZZ** számú kölcsönszerződés a 7. pontjának „A törlesztő részletek, a hitel ügyleti kamatlába és az induló Teljes Hiteldíj Mutató (THM) a Hitelező Általános Szerződési Feltételeiben meghatározott módon változhat, amit az Adós (Társadós) a jelen okirat aláírásával, az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatásként tudomásul vett.” szövegrésze és az 1. pontja fölötti „Hitel devizaneme: svájci frank (CHF)” szövegrésze tisztességtelensége miatt érvénytelen.
- [6] Az ítélet jogi indokolásában rögzítette, hogy a peres felek a r.Ptk. 523. § (1) bekezdésében körülírt kölcsönszerződés jött létre. A felperes a Hpt. 2. számú melléklet III.4. pontja és a r.Ptk. 685. § d) pontja alapján fogyasztónak, a kölcsönszerződés a Hpt. 2. számú melléklet III.5. pontja alapján fogyasztási kölcsönnek, a r.Ptk. 685. § d) pontja alapján fogyasztói szerződésnek minősül.
- [7] A 6/2013. számú Polgári Jogegységi határozat 1. pontja alapján megállapította, hogy a kölcsönszerződés deviza szerződés, figyelemmel arra, hogy a felperes és az alperes jogelődje között létrejött szerződés értelmében a kölcsön folyósítása és visszafizetése forintban, az adós tartozásának nyilvántartása az egyedi szerződés szerint svájci frankban történt, a deviza alapú kölcsönszerződések esetén pedig az adósnak kell viselnie az árfolyamváltozás hatásait.
- [8] Utalt a Kúria 2/2014. számú Polgári Jogegységi határozata 1. pontjában kifejtettekre, miszerint a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, mely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható. Ha azonban a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás, vagy tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen. Idézte a Hpt. 203. § (4) és (5) bekezdését, amelyek értelmében devizahitel nyújtása esetén a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia az ügyfelet érintő kockázatot, mely kockázattaljáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell a deviza hitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését és annak törlesztő részletekre gyakorolt hatását. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás tudomásulvételét az ügyfélnek aláírásával kell igazolnia.
- [9] A 6/2013. számú Polgári Jogegységi határozat 3. pontjában foglaltak szerint a tájékoztatási kötelezettségnek ki kell terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére és arra, hogy annak milyen

hatása van a törlesztőrészletekre. Az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-51/17. és a C-186/16. számú ítéletei értelmezése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a kölcsönszerződés 7. pontjában foglaltak annak ellenére nem tekinthetők az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó tájékoztatásnak, hogy a feltétel szerint az abban foglaltakat a felperes az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatásként tudomásul vette. A törvény által előírt tájékoztatási kötelezettség rendeltetése a fogyasztók védelme, hogy az így megismert kockázat ismeretében tudjanak dönteni a szerződés alapján őket terhelő kötelezettségek vállalásáról. A tájékoztatás elmaradása folytán a felperes alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy őt csak korlátozott mértékben terheli, ezért az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul felperesre hárító kölcsönszerződés 7. pontjában foglalt feltétel és a hitel devizanemére vonatkozó feltétel tisztességtelen, ezért a r.Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmis. A tisztességtelen szerződési feltétel kiesik a szerződésből, melyből eredően nem állapítható meg, hogy az adós milyen mértékben köteles viselni az árfolyamváltozás kockázatát, ehhez képest milyen árfolyam alkalmazásával kell meghatározni a törlesztőrészletek és a fennmaradó tőketartozás forintban kifejezett összegét. Emiatt a tisztességtelen feltétel nélkül a kölcsönszerződés nem teljesíthető, melyből eredően a r.Ptk. 239. § (2) bekezdése alapján a teljes kölcsönszerződés érvénytelen.

- [10] A közbenső ítélettel szemben az alperes nyújtott be fellebbezést és kérte az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását.
- [11] Idézte a r.Ptk. 209. § (1), (2), (3) és (4) bekezdését, a 209/A. § (2) bekezdését, a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdését, valamint a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 3. cikk (1) bekezdését, 4. cikk (2) bekezdését, 5. és 8. cikkét, és arra a következtetésre jutott, hogy általánosságban megállapítható, hogy az árfolyamkockázatról való tájékoztatás tudomásulvételét rögzítő jognyilatkozat esetén fogalmilag kizárt, hogy az a felek szerződésből eredő jogai és kötelezettségei egyensúlyát a r.Ptk. 209. § (1) bekezdését sértően állapítsa meg, ezért annak tisztességtelensége nem vizsgálható. A 2/2014. számú PJE határozatban foglaltak rögzítése mellett hivatkozott arra, hogy a perbeli kölcsönszerződés külön árfolyamkockázati tájékoztatót nem tartalmaz, de a támadott 7. és a 10. pont az árfolyammal kapcsolatban az ÁSZF szerződéses rendelkezéseire utal. Az ÁSZF 4.1.3 és 4.1.4. pontja részletesen, szövegesen és képlet formájában is tartalmazza a törlesztőrészletek összegének meghatározása módját, míg a 4.3. pontban az árfolyamváltozás és az ügyleti kamatláb változásnak a törlesztőrészletek változására gyakorolt hatása került rögzítésre, melyből eredően a tájékoztatás megfelel a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltaknak. Az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések világosak és érthetőek, ennek alapján egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó fel tudta mérni, hogy a deviza alapú kölcsönszerződésnek árfolyamkockázata van, amely fizetési kötelezettségét előre nem kiszámítható módon hátrányosan is befolyásolhatja. A hivatkozott ÁSZF rendelkezések az árfolyamváltozás mechanizmusát átláthatóan, matematikai módon levezethetően tartalmazzák. Ebből következik, hogy az Irányelv 4. § (2) bekezdése értelmében a világos és érthető szerződéses rendelkezések tisztességtelensége nem vizsgálható.
- [12] Állította, hogy a tisztességtelenség akkor sem volna megállapítható, ha a szerződéses rendelkezések nem lennének világosak és érthetőek, mivel a nem világos és érthető szerződéses rendelkezés önmagában nem a tisztességtelenséget alapozza meg, hanem annak vizsgálhatóságát teszi lehetővé. A deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések tisztességtelenség miatti érvénytelensége csak akkor

állapítható meg, ha maga a devizaalapúság teremt egyensúlytalanságot a felek szerződéses jogviszonyában. A 6/2013. számú PJE határozat 2. pontjában foglaltak idézése mellett hivatkozott arra, hogy a devizaalapúság kérdése az érvénytelenség körében nem vizsgálható, a deviza alapú szerződéses konstrukció esetén nincs olyan egyensúlyi eltolódás, amely az ilyen szerződés tisztességtelenség miatti érvénytelenségét okozná. Utalva az EUB C-51/17., a C-26/13. és a C-118/17. számú ítéletében kifejtettekre a kétlépcsős vizsgálat körében hivatkozott arra, hogy a kedvezőbb kamatmértékkel ellensúlyozta az esetlegesen jelentkező negatív irányú CHF/HUF árfolyamváltozást, az utólagos egyensúly eltolódás pedig az érvénytelenség körében nem értékelhető.

- [13] Hangsúlyozta, hogy a szerződés szövegében, mind pedig az ÁSZF-ben megfelelő tájékoztatást adott az árfolyamkockázatról, amit az adós az okirat aláírásával tudomásul vett. A szerződés egyetlen rendelkezése sem értelmezhető akként, hogy az árfolyamkockázat nem valós, illetve, hogy az árfolyamkockázat kedvezőtlen alakulásának felső határa lenne. Az ÁSZF 4.1.3. és 4.1.4. pontja matematikai képlettel határozza meg a deviza alapú hitel esetén az aktuális devizaárfolyam figyelembevételével a fizetendő törlesztőrészlet összegét. A matematikai képletből kiolvasható az árfolyamváltozás megjelenése a törlesztőrészlet összegében, vagyis a tájékoztatás megfelelő. Az egyes törlesztőrészletek összegének meghatározásánál az ÁSZF részletesen foglalkozik azzal, hogy mi alapján történhet az ügyleti kamatlábváltozás, ami maga után vonhatja a törlesztőrészlet változását is. Az ÁSZF 4.1.3. pontja egyértelműsítette, hogy az árfolyamkülönbséget részletekben kell megfizetni, az ÁSZF 4.3. pontja pedig részletesen meghatározta az ügyleti kamatláb és a törlesztőrészlet változásának feltételeit. A képlet használata önmagában nem teszi tisztességtelenné a szerződést, hiszen a szerződéskötéskor nyilvánvalóan nem lehet pontosan meghatározni, hogy az ügyleti kamatláb hogyan és miként változhat a jövőben, mivel nem állapítható meg a jövőre nézve a svájci frank aktuális deviza árfolyama sem. Az észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára azonban világosnak kellett lennie, hogy az árfolyamkockázatot a kedvezőbb kamatmérték ellenében korlátozás nélkül viselnie kell.
- [14] Az árfolyamkockázat tényének a kölcsönszerződésben, illetőleg az árfolyamváltozás miatt bekövetkező törlesztőrészlet változásnak az ÁSZF-ben történő feltüntetése nem eredményez átláthatatlanságot, mivel az átlagos fogyasztótól elvárt, hogy ne csak a szerződést, hanem annak részévé tett mellékleteket is megismerje és áttanulmányozza. Az adós a kölcsönszerződést annak tudatában írta alá, hogy az általa fizetendő törlesztőrészlet összege akár jelentős mértékben is növekedhet. Ezt a szerződéskötést követően is fel kellett ismernie az ÁSZF 2008. és 2011. évi módosításai során, melyben további tájékoztatást kapott, így az adós az árfolyamkockázatot ezen ismételt tájékoztatás ismeretében újra felvállalta.
- [15] Hivatkozott az alperes fellebbezésében arra, hogy az elsőfokú bíróság közbenső ítélete a kölcsönszerződés 1. pontja feletti „Hitel devizaneme: svájci frank (CHF)” szövegrész tisztességtelensége körében jogi indokolást nem tartalmaz, ezért a közbenső ítélet jogszabálysértő. Előadta továbbá, hogy a felek 2008. június 3-án és 2011. december 30-án a perbeli kölcsönszerződést egyező akarattal, valamint a DH törvények szerinti elszámolás keretén belül 2015. április 30-án kelt elszámolásban módosították, melyet az adós elfogadott, így joggyakorlása meg nem engedett.
- [16] A felperes fellebbezési ellenkérelmében a közbenső ítélet helybenhagyását indítványozta.

- [17] Ellenkérelme indokolásában arra hivatkozott, hogy az árfolyamkockázat, mint fogalom sem az ÁSZF-ben, sem a szerződésben nem merül fel, a kockázatfeltárás teljesen elmaradt. Kizárólag a törlesztőrészletek számítására hivatott képlet és számítási módszer került rögzítésre a hivatkozott pontokban, mely nem elégíti ki a pénzügyi intézménytől elvárható tájékoztatással szembeni tartalmi követelményeket. A négy változót tartalmazó matematikai képlet nem alkalmas arra, hogy egy átlagos fogyasztó képes legyen megérteni a szerződésből eredő jelentős kockázatot. A tájékoztatásnak egyrészt fel kell hívnia az információhiányban lévő fogyasztó figyelmét az ügyletben rejlő kockázatokra, másrészt figyelmeztetnie kell, hogy az ügylet az árfolyamkockázat miatt veszélyeket rejt számára. A hivatkozott képletek célja, hogy rögzítse a mértékadó árfolyamot, valamint az ügyleti kamatláb változásának lehetőségét. Az ÁSZF-ben szereplő szövegrészeknek és képleteknek sem a figyelemfelhívás, sem a kockázatfeltárás nem célja, csupán az, hogy a pénzügyi szolgáltató rögzítse a mértékadó árfolyamot, valamint az ügyleti kamatláb változásának lehetőségét, amely befolyásolja a havi törlesztőrészletek nagyságát, mely nem alkalmas a Hpt. előírása szerinti tájékoztatás bizonyítására.
- [18] A szerződés 7. pontjában található kitétel nem kockázatfeltárás, hanem kockázattelepítés, a törlesztőrészletek megemelkedése pedig nem kockázat, hanem a kockázat következménye. A kölcsönszerződés a kiváltó okokra, a devizaárfolyam-kockázat mibenlétére és kezelhetőségére kiterjedő tájékoztatást nem tartalmaz, hiányzik a C-51/17. számú határozatban rögzített figyelemfelhívó jelleg is. Az egyensúlytalanságot pedig pontosan az okozza, hogy a pénzügyi szolgáltató nem hívta fel az adós figyelmét az árfolyamkockázat mibenlétére és veszélyeire. Az ÁSZF 4.1., 4.1.3., 4.3. és 4.4. pontjaiból nem következik az, hogy az árfolyamváltozásnak nincsen felső határa, de az ÁSZF rendelkezéseiből nem egyértelmű az árfolyamváltozás működési mechanizmusa sem. Az alperes által alkalmazott mozaikszerű tájékoztatás nem felel meg a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltaknak. Az átlagos fogyasztó csak a kapott tájékoztatásból vonhat le következtetéseket, és az a tény, hogy a szerződés CHF alapú, nem jelenti egyben azt is, hogy az adós az árfolyamkockázatokkal is tisztában van.
- [19] A C-186/16. számú EUB ítélettel kapcsolatban rámutatott arra, hogy egy szerződési feltétel tisztességtelen jellege az érintett szerződés megkötésének időpontjához viszonyítva értékelendő. Az egyenlőtlenség azonban csak a szerződés teljesítése során válik nyilvánvalóvá. Hangsúlyozta, hogy a tájékoztatásnak a szerződés megkötésekor kell teljesülnie a C-51/17. EUB határozat megállapítása szerint is, azonban a perbeli esetben sem írásban, sem szóban nem történt meg a kockázatfeltárás.
- [20] Az ítélet tábla a közbenső ítéletet tárgyaláson kívül bírálta el, mert a felek a r.Pp. 256/A. § (3) bekezdése alapján felhívás ellenére tárgyalás tartását nem kérték.
- [21] Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiakkal egészíti ki.
- [22] A perbeli kölcsönszerződés 10. pontja rögzíti, hogy az adós (illetve társadós) kijelenti, hogy az esetleges árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást megértette és tudomásul vette. A szerződés mellékletét képező általános szerződési feltételek 4.1.3. pontja a törlesztőrészletek összegének számítására vonatkozó képletet, annak egyes tagjához fűzött magyarázatot, 4.1.4. pontja pedig a deviza alapú hitel esetén fizetendő törlesztőrészletek összegének kiszámítására, a 4.1.3. pontra utalva ad útmutatást matematikai képlet alkalmazásával és a képlet egyes tagjainak magyarázatával,

ahol az *ak* tagnál jelenik meg magyarázatként az aktuális devizaárfolyam, valamint az *a0* tagnál a bázis devizaárfolyam kifejezés.

- [23] Az ÁSZF 4.3. pontja az ügyleti kamatláb és a törlesztőrészletek változását rögzíti, a 4.3.1. pont a BUBOR, valamint a CHF LIBOR meghatározását tartalmazza, 4.3.2.b) pontja pedig a svájci frank devizanemű hitelszerződésben rögzített ügyleti kamatláb esetén utal az újramegállapítás időpontjában érvényben lévő CHF LIBOR és a hitelszerződés hatálybalépésekor érvényben lévő CHF LIBOR különbségének összegére. Az általános szerződési feltételek 4.4. pontja a fennálló tőketartozás számítási képletét és a képlet egyes tagjának meghatározását tartalmazza, ahol a 4.4.2. pont szerinti képlet egyik tagja az aktuális devizaárfolyam, míg a 4.5. pont a teljes hiteldíjmutató kiszámítási képletét rögzíti, utalva a hitelszerződés hatálybalépésének napját megelőző árfolyamjegyzési napon érvényes deviza eladási árfolyam figyelembevételére.
- [24] A tényállás kiegészítésére is figyelemmel a fellebbezés alaptalan.
- [25] Az elsőfokú bíróság a perbeli jogvita elbírálásához és a közbenső ítélet hozatalához szükséges mértékben a tényállást feltárta, abból - a kiegészítésre is figyelemmel - a releváns jogszabályok helyes alkalmazásával és értelmezésével megalapozott jogi következtetést vont le, meghozott döntésével és annak jogi indokolásával az ítéletábra túlnyomórészt egyetért. Az ítéletábra a fellebbezésben foglaltak alapján azt az alábbiakkal egészíti ki.
- [26] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felek között létrejött kölcsönszerződés fogyasztói szerződés, és az irányadó jogszabályi rendelkezéseket, az EUB ítéleteket helytállóan hívta fel, alkalmazta és értelmezte, továbbá helyesen hivatkozott a Kúria irányadó jogegységi határozataira is.
- [27] Az alperes fellebbezésében arra hivatkozott, hogy mind a 93/13/EGK Irányelv 4. cikk (2) bekezdése, mind pedig a 2/2014. számú PJE határozat 1. pontja értelmében a főszolgáltatást megállapító szerződési feltételek nem vizsgálhatók, ha az árfolyamkockázatról adott banki tájékoztatás világos és érthető.
- [28] A 6/2013. számú PJE határozat 3. pontjában, továbbá az EUB C-26/13. számú és az elsőfokú bíróság által felhívott C-186/16. és C-51/17. számú ítéleteiben kifejtett iránymutatás szerint a tájékoztatás akkor megfelelő, ha abból egyértelműen kitűnik az árfolyamváltozás lehetősége, annak a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, és az árfolyamváltozás lehetősége valós. A tájékoztatásból egyértelműen ki kell tűnnie nem csak annak, hogy az árfolyamváltozással számolni kell, hanem annak is, hogy az nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent, és nem csak elhanyagolható mértékben növelheti a törlesztőrészleteket. Nem terjedhet ki azonban az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára és valószínűségére.
- [29] Az alperes fellebbezésében alaptalanul állította, hogy a kölcsönszerződés 7. pontja, az általános szerződési feltételek 4.1.3 és 4.1.4. pontjai, valamint 4.3. pontja, mint árfolyamkockázati tájékoztató megfelel a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltaknak. A kölcsönszerződés 4.1.3. pontja a törlesztőrészlet összegének meghatározására ad rövid szöveges tájékoztatást és egy képletet a képlet

tagjainak magyarázatával, míg a 4.1.4. pont a deviza alapú hitel esetén a törlesztőrészletek számítási módszerét tartalmazza szintén egy képlet formájában. A 4.1.4. pontban található képlet magyarázatánál valóban megjelenik az árfolyam kifejezés, a 4.3. pont pedig az ügyleti kamatláb és a törlesztőrészletek változása körében tartalmaz rövid tájékoztatást a svájci frank deviza nemű hitelszerződés ügyleti kamatláb változására vonatkozóan, ahol a CHF LIBOR változásához igazodik az ügyleti kamatláb, azonban az általános szerződési feltételekből csupán áttételesen lehet következtetni arra, hogy a törlesztőrészletre hatással van a devizaárfolyam az ügyleti kamatlábon keresztül. Ezzel szemben sem a törlesztőrészlet számításának képlete, sem a tőketartozás képlete árfolyam tagot nem tartalmaz, így ezen képleteken keresztül egyáltalán nem követhető, hogy az árfolyamnak és erre figyelemmel az árfolyamváltozásnak van-e és milyen hatása a törlesztőrészletekre. Ezt sem az elsőfokú eljárásban előadott ellenkérelemben, sem pedig a fellebbezésében maga az alperes sem vezeti le még utalás-szerűen sem, csupán hivatkozik a tájékoztatás megfelelőségére, de hogy a képletben miként jelentik meg az árfolyamváltozás, és annak hatása hogyan következik belőle, nem fejtik ki a fellebbezésben sem.

- [30] Az egyedi kölcsönszerződés 7. pontja kizárólag azt tartalmazza, hogy a törlesztőrészletek, az ügyleti kamatláb, az induló THM az általános szerződési feltételekben meghatározott módon változhat, amit az adós az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatásként tudomásul vett. A tájékoztatás tartalmát azonban nem foglalja magában. Ebből önmagában arra ugyan lehet következtetni, hogy az árfolyam kockázatot jelent, de a kockázat mibenlétére, tartalmára következtetés nem vonható le. Az alperes által hivatkozott további ÁSZF rendelkezés, mint árfolyam kockázati tájékoztatás tartalmában is hiányos, és funkciója betöltésére sem alkalmas, hiszen az árfolyamkockázat mibenlétére, annak valós voltára, súlyára, a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására nem hívja fel a figyelmet, abból nem következtethető ki az esetleges jelentős növekedés veszélyének fennállta. A tájékoztatás figyelemfelhívó jellege is teljesen hiányzik, ezért az alperes alaptalanul hivatkozott fellebbezésében arra, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések világosak és érthetőek, az árfolyamváltozás mechanizmusát átláthatóan, matematikai módon levezethetően tartalmazzák.
- [31] Az Irányelv 4. cikk (2) bekezdése és az azt átültető r.Ptk. 209. § (5) bekezdése értelmében a feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik a szerződés elsődleges tárgyának meghatározására, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek. Az alperes helyesen utalt arra, hogy a kölcsönszerződés elsődleges tárgya körébe vonható devizához kötöttség, mely magában foglalja a devizakockázatot, a főszolgáltatás körébe tartozó, a szerződés jellegadó sajátossága, melyből következően főszabályként annak tisztességtelensége nem vizsgálható. Az alperes azonban a fentiek szerint a Hpt. 203. § (6), (7) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget, melyből következően a világos és érthető követelmény teljesülése nem állapítható meg, azaz a nem világos és nem érthető szerződési rendelkezések tisztességtelen jellege vizsgálható az Irányelv 3. cikk (1) bekezdésére tekintettel is.
- [32] A kétlépcsős vizsgálat második eleme annak vizsgálata, hogy az általános szerződési rendelkezések a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével a szerződés megkötésének időpontjában a jogok és kötelezettségek egyensúlyát egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapították-e meg a r.Ptk. 209. § (1) bekezdése szerint. A szerződés megkötésének időpontjában a devizakockázat adósra hárítása ellentételezése az alperes által meghatározott kedvezőbb kamatmérték volt, mely az alperes fellebbezése szerint az

egyensúlyt biztosította. A teljes futamidőre kiterjedő árfolyamkockázat adósra történő telepítése a devizaárfolyam kockázat feltárásnak hiányában azonban olyan súlyú következmény, amit a szerződéskötéskor az adós nem tudott mérlegelni, valós tájékoztatás hiányában nem látta át a felajánlott kedvező kamatmértékkel szemben az általa vállalt devizaárfolyam változásból eredő fizetési kötelezettsége mértékét. Az egyensúlytalanságot pont az okozza, hogy a devizaárfolyam kockázat adósra telepítése magában hordozza annak a lehetőségét, hogy a szerződéskötéskori kedvezőbb kamatmértékhez képest az árfolyamkockázatból eredő, az adóst terhelő árfolyamkülönbség olyan mértékben emelkedik, ami már a kezdeti egyensúlyt megbontja.

- [33] Önmagában a kedvezőbb kamatmérték az alperes fellebbezésében foglaltakkal szemben nem ellensúlyozta a felperesi oldalon a szerződés teljes időtartalma alatt esetlegesen jelentkező árfolyamváltozásból eredő többletfizetési kötelezettséget. A felperes a kedvezőbb kamatmérték miatt kötötte meg a deviza alapú kölcsönszerződést anélkül, hogy a tájékoztatás hiányában tisztában lett volna az árfolyamkockázat valódi mibenlétével és annak törlesztőrészletekre, így fizetési kötelezettségére gyakorolt hatásával. Mindez a szerződés megkötése időpontjában a szerződésből eredő jogok és kötelezettségek egyensúlyát a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a felperes hátrányára állapította meg, mely a szerződési feltételek tisztességtelenségéből eredő érvénytelenséget okozza.
- [34] Az elsőfokú bíróság így megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a megfelelő tájékoztatás hiányában a kölcsönszerződés 7. pontjának támadott, az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen és ezért a r.Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmis.
- [35] A kölcsönszerződés 1. pontja fölötti „Hitel devizaneme: svájci frank (CHF)” szövegrész azonban nem általános szerződési feltétel, mivel az a felperesnek az egyedi szerződésben rögzített, a kölcsön devizanemének választására vonatkozó döntése, ezért ennek, mint általános szerződési feltételnek a vizsgálata és tisztességtelenségének megállapítása a r.Ptk.209. § (1) bekezdése alapján fogalmilag kizárt. E szerződéses pont tekintetében az elsőfokú bíróság ítéleti indokolásának hiányára történő fellebbezési hivatkozás ezért a jogvita érdemi elbírálása körében nem releváns, így a fellebbezésben írtak e körben a közbenső ítélet érdemi felülbírálatát nem befolyásolták.
- [36] A felperes keresetében a perbeli kölcsönszerződés árfolyamkockázatot magában hordozó szerződési feltételei tisztességtelenségének megállapítását, és a részlegesen érvénytelen kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását kérte akként, hogy az árfolyamkockázatot maximum 20%-os mértékben köteles viselni. Az ennek alapján kiszámított túlfizetése alperes általi megtérítését is igényelte. A kereset tartalma szerint a támadott szerződési feltételek tisztességtelensége folytán a szerződés teljes érvénytelenségének megállapítására irányult, mert egyébként az érvénytelenség jogkövetkezményének levonása körében előterjesztett, a szerződésnek az árfolyamkockázat megosztott viselésével való érvényessé nyilvánítása iránti kereseti kérelem nem lenne értelmezhető.
- [37] A Kúria által a 2/2014. számú PJE határozat 1. pontjában kifejtettek szerint a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés

részlegesen vagy teljesen érvénytelen. Az árfolyamkockázat alapvető jellegadó ismérve a deviza alapú szerződéseknek, ennek megfelelően az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselése a deviza alapú szerződések alapvető jellemzője, a főszolgáltatás körébe tartozó rendelkezés, annak tisztességtelensége ezért a szerződés teljes érvénytelenségét eredményezi a r.Ptk. 239. § (2) bekezdése szerint. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság a felperes árfolyamkockázat áthárításának tisztességtelenségére alapított keresete folytán helyesen állapította meg a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségét közbenső ítéletében.

- [38] Az elsőfokú ítélet rendelkező részében felhívott, devizakockázatot magában hordozó általános szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítása, illetve annak szövegszerű meghatározása az ítélet jogi indokolása körébe tartozik, ezért az ítéletábra a tartalmában helyes elsőfokú közbenső ítéletet a tisztességtelen szerződési feltételek elhagyásával pontosította.
- [39] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét a fenti pontosítással a r.Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [40] Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a r.Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó r.Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperesnek a másodfokú eljárás során a jogi képviselettel felmerült perköltsége megfizetésére, melynek mértékét az ítéletábra a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5)-(6) bekezdéseiben foglaltak alapján mérlegeléssel állapította meg a ténylegesen kifejtett ügyvédi munkára tekintettel.

Budapest, 2020. április 16.

. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

. Szunyogh Zsófia s.k.
előadó bíró

. Csonka Balázs s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Terecskeiné Ilosvay Mónika
bíróági ügyintéző